

- С. 177–185. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kontseptualnoe-pole-agressiya-kak-obekt-lingvisticheskogo-issledovaniya/viewer>
2. Ормокеева Р. К. Понятия «эмоциональный концепт» и «эмоциоконцептосфера» / «Общественная академия ученых Кыргызской Республики». Бишкек, 2016. С. 216–219.

Маркушевська А. В., здобувач вищої освіти,

ДонНУ імені Василя Стуса,

Україна.

Науковий керівник – Зарішняк І. М., канд. пед. наук, доц.,

ДонНУ імені Василя Стуса,

Україна

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА

Реалії сучасної української освіти, орієнтації на входження до Європейського освітнього простору висувають нові вимоги до викладача, його професіоналізму як інтегративного параметра особистісно діяльнісної сутності, що забезпечує найвищий рівень продуктивності педагогічної праці, здатність ефективно і творчо розв'язувати питання, пов'язані з навчанням і вихованням молодого покоління. У цьому контексті актуалізується проблема формування ключових компетентностей майбутнього викладача, серед яких важливе місце належить комунікативній компетентності.

Міжнародний департамент стандартів навчання, досягнень і освіти визначає компетентність як «реалізацію кваліфікованої діяльності, спроможність вирішувати завдання або професійно здійснювати роботу. Водночас компетентність, як поняття, має вміщувати в себе знання, навички та відносини, які реалізують спроможність людини ефективно виконувати певні функції і кваліфіковано здійснювати роботу, спрямовану на здобуття визначених стандартів у професійній галузі або виду діяльності» [1].

У науковому обігу поняття «комунікативна компетентність» з'явилося у 1972 році з подання американського вченого-лінгвіста Д. Хайзма, який побудував свою теорію на визначенні речей, які має знати людина для того, щоб бути компетентною у спілкуванні з іншими особистостями [2].

З педагогічної думки більшість дослідників під час визначення поняття компетентності виходять з того, що вона є складною системою, в якій виокремлюють певні групи або напрями, найважливішим з яких і є саме комунікативна компетентність.

Наприклад, А. Кунцевська вважає, що комунікативна компетентність охоплює такі складові:

1. Комунікативність – здатність налагоджувати і підтримувати ефективні контакти з іншими людьми.
2. Вміння знаходити, усвідомлювати та оперувати змістовною інформацією.
3. Здатність до взаємопорозуміння та досягнення партнерської взаємодії.

Стосовно педагогічної комунікативної компетенції вчена виділяє такі компоненти:

- мотиваційно-ціннісний (вміщує в себе готовність педагога до професійного вдосконалення, відображає інтерес до інноваційної діяльності, постійну потребу у професійному зростанні та прагнення до саморозвитку);
- когнітивний (вміщує в себе розуміння суті та ролі комунікації, охоплює здатність ефективно та дієво вирішувати проблеми, які можуть виникати в процесі комунікації);
- операційно-діяльнісний (охоплює досвід використання компетентності в стандартних і нестандартних ситуаціях, вміння зберігати емоційний спокій та рівновагу, безконфліктно вирішувати нестандартні ситуації та запобігати їхньому виникненню, а також володіння ораторським мистецтвом, грамотністю усної і письмової мови, уміння презентувати себе та свої здобутки, активно взаємодіяти з учасниками комунікативного процесу тощо [3].

Варто зазначити, що розвиток комунікативної компетентності викладача ЗВО визначається відмовою від *авторитарно-маніпулятивного* стилю комунікації. Крім того, освоєнням позиції партнерства та співпраці зі студентами / учнями. Якщо викладач усвідомлює мету своєї роботи і створює оптимальні умови для співпраці і розкриття творчого, комунікаційного потенціалу студента та сприяє його професійно-особистісному розвитку, то можна сказати, що він володіє високим рівнем комунікативної компетентності [4; 5].

Підсумовуючи сказане, робимо висновок, що комунікативна функція набуває пріоритетного значення у професійній діяльності викладача ЗВО та визначає зміст інших, оскільки спілкування є формою, засобом і метою навчання. Формування комунікативної компетентності викладача потребує системного підходу, що має реалізовуватися на всіх етапах підготовки фахівця та містити усі її структурні компоненти.

Список використаних джерел

1. Овсянникова Е. К., Марухно В. М. Коммуникативная компетентность преподавателя высшей школы как фактор эффективности учебно-воспитательного процесса. *Международный журнал экспериментального образования*. 2015. № 4. С. 186–187.

2. Turner R. H. Role-taking, role standpoint, and reference group behavior. *American Journal of Sociology*. 1956. V. 61. P. 216–225.
3. Дербеньова А., Кунцевська А. Тренінги з розвитку комунікативності вчителів. Харків: Основа, 2009. 191 с.
4. Когут І. В. Формування професійно-педагогічної комунікативної компетентності майбутнього вчителя: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Полтава, 2015. 250 с.
5. Сысоева Е. Ю. Развитие коммуникативной компетентности преподавателя вуза в системе повышения квалификации. *Современные исследования социальных проблем (электронный научный журнал)*. 2016. № 11 (67). С. 103–112.

Огороднік Є. Ю., здобувач 1-го курсу СО «Магістр»,
факультету історії та міжнародних відносин
спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»
ДонНУ імені Василя Стуса,
Україна.
Науковий керівник – Зарішняк І. М., канд. пед. наук, доц.,
ДонНУ імені Василя Стуса,
Україна

ЩОДО ЧИННИКІВ ДЕМОТИВАЦІЇ ТА МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ

На сьогодні існує низка причин, які стали чинниками демотивації студентів. На нашу думку, вони обумовлені як об'єктивними, так і суб'єктивними факторами:

1. Студент не бачить свого майбутнього за обраним фахом.
2. Студент невдоволений системою освіти або університетом.
3. Студент не має мотивації навчатися на «відмінно», адже можна отримати «задовільно» і в буквальному сенсі відпочивати.
4. Студент втрачає мотивацію через дистанційне навчання та дефіцит живого спілкування з викладачами та студентами.
5. Студенту нецікава спеціальність, яку він вивчає.
6. Знецінення вищої освіти як такої.
7. Доступність освіти.
8. Студенти часто змушені поєднувати навчання і роботу.

Відкритим, однак, залишається питання про те, що, мотивує студента. На нашу думку, існує певна класифікація причин, що можуть мотивувати до навчальної діяльності: